

3

ROČNÍK 13

3. října 2003

V ČÍSLE:

AS UP jednal o finanční situaci veřejných vysokých škol • Ubytovací kapacity UP navýšeny, stejně tak žádosti o kolejné • AFO 2003 ve znamení změn • Představujeme: noví profesori a profesorky UP • Na aktuální téma: navýšení státní dotace o 1,7 mld. – vítězství nebo porážka? • Četba na pokračování

V pondělí 29. 9. byl v Kapli božího těla Uměleckého centra UP slavnostně zahájen 38. ročník mezinárodního filmového festivalu AFO 2003. Jedním z nejvýznamnějších účastníků festivalu byl český režisér V. Jasný, člen mezinárodní poroty a držitel letošní Ceny za přínos kinematografii.

(Další informace na str. 3.)

-red-, foto -tj- ▶

Ceny udělené mezinárodní porotou 38. ročníku festivalu AFO 2003

Velká cena AFO 2003: *Bilder Finden (Hledání obrazů)*, SRN, 2002

Režie: Benjamin Geissler

Cena za dokumentární pořad

Hlídám opatrovatelku, zn. Agent Orange, SR, 2003

Režie: Vlado Balko

Cena za vědecký a populárněvědecký pořad

Ivan Galamboš – Reštaurovanie anti fonára, SR, 2002

Režie: Ján Šuda

Cena za vzdělávací pořad

Spolunazivanie s národnosťami na Slovensku – Maďari na Slovensku I, SR, 2002

Režie: Peter Kerekes

Cena za multimediální vzdělávací program

PHYSIKUS ...a výuka se stane dobrodružstvím, SRN, 2003

Výroba: MEDIA TRADE Interactive, s. r. o.

Zvláštní cena Evalda Schorma za pořad o umění

O blízkém a vzdáleném, ČR, 2002

Režie: Petr Záruba

Cena Nadace „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“

Zlaté manželství, ČR, 2003

Režie: Veronika Janečková

Cena primátora města Olomouce

Wagner Geständnis – Wie sich ein KZ-Mörder als Jude tarnte (Wagnerova zpověď – Jak nacistický vrah předstíral, že je Žid), SRN, 2001

Režie: Egmont R. Koch

Cena hejtmána Olomouckého kraje

Mapas Urbanos II – Recife dos poetas e compositores (Mapy měst II – Recife podle svých básníků a hudebníků), Brazílie, 2001

Režie: Daniel Augusto

Čestná uznání

S mojí Prapratetou, ČR, 2002

Režie: Kateřina Krušová

Schönbrunn – Quelle der Schönheit (Schönbrunn – Pramen krásy), Rakousko, 2002

Režie: Georg Riha

Enzym olomouckých vědců hlídá kvalitu rybího masa ve Skandinávii

■ Vědci z Přírodovědecké fakulty UP dosáhli výrazného úspěchu, když se jim podařilo jeden z jejich objevů patentovat ve Švédsku. Enzym získaný z obyčejného českého hrachu pomohl expertům ze zdejší Katedry biochemie k prosazení se ve skandinávském potravinářském průmyslu.

Při rozkladu rybího masa se zvyšuje hladina látky histaminu. Tenká vrstvička enzymu z hrachu na speciálním čidle působí jako senzor, který přesně stanovuje právě hladinu histaminu. Je tak vlastně hlídačem čerstvosti rybího masa, vysvětlil šéf katedry prof. P. Peč.

Olomoučtí biochemici nezahálejí ani na jiných frontách. V prostorách bývalého státního Výzkumného ústavu šlechtitelského a zelinářského vybudovali

díky financím získaných z grantů a účasti v národních i zahraničních projektech v posledních osmi letech špičkové vědecké pracoviště vybavené nejmodernější technikou, kam dojíždějí v rámci spolupráce odborníci z celého světa. Studenti a učitelé jsou členy mezinárodních týmů například na univerzitách v Japonsku, USA, Itálii, Německu či Francii, které zkoumají, mimo jiné, vliv škodlivých látek a biotického stresu (plísně, houby) na kvalitu ovoce a zeleniny.

Katedra biochemie PFF UP funguje samostatně od roku 1996 a zajišťuje výuku biochemie pro všechny chemické a biologické obory fakulty. Třetí rok běží na katedře akreditovaný pětiletý magisterský a tříletý bakalářský studijní program biochemie.

-jš-

Student UP dává o sobě vědět na College of the Atlantic v Maine

■ Před příjezdem do Ameriky v rámci Merrilova programu si student Tomáš Václavík těžko mohl představit, že tam bude mít možnost pracovat s vědeckými pracovníky, kteří vyvíjejí přístroj k monitorování přirozeného prostředí (výskyt ptáků).

Toto léto byl T. Václavík jedním ze studentů College of the Atlantic (COA), kteří se společně podíleli na výzkumném programu, jehož předmětem je využívání sítě bezdrátových čidel k monitorování mořských ptáků na Great Duck Island v Maine.

Tento nový monitorovací systém byl vyvinut díky spolupráci mezi Výzkumnou laboratoří Intel (Intel Research Laboratory) v Berkeley, Kalifornskou univerzitou v Berkeley a College of the Atlantic.

Za přispění biologa dr. Johna Andersona z College of the Atlantic vytvořili a instalovali výzkumní pracovníci laboratoře Intel síť miniaturních čidel zachycujících světlo, barometrický tlak, relativní vlhkost a teplotní podmínky v podzemních chodbičkách. Tato čidla jsou schopna odhalit, jestli je mořský pták právě ve svém hnízdě a zda má nějakou společnost.

Údaje jsou vysílány k čidlu, které má jediný vstup, je nad zemským povrchem a bezdrátově přenáší shromážděné informace k počítači, jenž je uzamčen na ostrovním majáku. Zmíněný počítač, nabíjený fotoelektrickými články, je spojen se satelitem. To zajišťuje výzkumníkům v reálném čase přístup k údajům o mikroklimatu na ostrově, a to prostřednictvím internetu na stránce <http://www.greatduckisland.net>.

Typické Tomášovo ráno na Great Duck začínalo počítáním všech ptáků, které studenti viděli z majáku. Potom studenti hledali hnízda racků, kontrolovali ptačí mláďata, vážili je a sbírali jejich pířka za účelem pozdější analýzy DNA. Studenti také rozmísťovali fotoaparáty a čidla do hnízd buňháků, vyměňovali kabely poničené (rozkousané) mláďaty.

Studium ptáků však není vše, čeho T. Václavík během ročního pobytu na The College of the Atlantic dosáhl. Projektant města Mount Desert, Tomáš a skupina studentů navštěvujících kurzy Geografické informační systémy a Územní plánování připravili

Dokončení na str. 7

Cena Františka Palackého: prodloužení termínu

Cena Františka Palackého je oceněním vynikajících výsledků tvůrčí činnosti na poli vědy nebo kultury, jež přispívají k prestiži České republiky a Univerzity Palackého v Olomouci. Ocenění uděluje jménem UP její rektor (rektorka) zpravidla jednou za dva roky; udělení je spojeno s finanční odměnou 50 000 Kč. Na tuto odměnu přispívá Obecní úřad v Hodslavicích a Městský úřad v Neratovicích podle smlouvy s uzavřené s UP v Olomouci.

Návrh na udělení Ceny Františka Palackého může předložit každý člen akademické obce UP, a to vědecké radě té fakulty, na níž je zaměstnán. Návrh se předkládá cestou děkanátu fakulty, kde je k dispozici i návrhový list, je přijímán prorektorem pro záležitosti vědy a výzkumu. Pro udělení Ceny Františka Palackého v roce 2004 je možno předkládat návrhy v prodlouženém termínu do **20. 11. 2003**.

-red-

Cena Klubu absolventů a příznivců UP

Klub absolventů a příznivců UP vyhlašuje soutěž pro pregraduální a postgraduální studenty UP v oblasti vědeckého výzkumu a bádání.

Podmínky soutěže: věk do 30 let včetně; publikace (separátní výtisk či xerokopie) nebo strojopis práce s potvrzením redakce časopisu o přijetí práce do tisku; publikace v impaktovaném časopisu je bonifikována; student UP je prvním nebo jediným autorem práce.

Oceněný autor práce obdrží odměnu 2 000–3 000 Kč. Cena Klubu bude předána rektorkou UP na slavnostním zasedání Vědecké rady UP v listopadu t. r.

Termín odevzdání přihlášek je **15. 10. 2003**.

Přihlášku s jedním výtiskem práce je nutno předat do uvedeného data, nejlépe osobně, doc. J. Schulzovi, CSc., Katedra historie FF UP, Křížkovského 10, 771 47 Olomouc, tel. 585 633 243.

-kap-

Přednáška významného absolventa Univerzity Palackého v Olomouci

V souladu se Statutem přednášky významných absolventů Univerzity Palackého v Olomouci vypisuje Klub absolventů a příznivců UP, Univerzita Palackého a Statutární město Olomouc výběrové řízení na kandidáta přednášky pro rok 2004.

Návrh na kandidáta přednášky může podat kterýkoliv člen akademické obce či Klubu absolventů a příznivců UP. Součástí tohoto návrhu musí být stručné zdůvodnění.

Termín podání návrhů předsedovi Klubu absolventů a příznivců UP, kterým je doc. J. Schulz, CSc., je **15. říjen 2003**.

-red-

Čestné uznání rektora UP autorům vědeckých monografií

Rektor UP, ve snaze zvýšit prestiž vědecké práce na UP, uděluje každý rok Čestné uznání autorům vědeckých monografií, a to autorům z řad zaměstnanců UP.

Výslovně jsou vyloučeny pro udělení Čestného uznání a) publikace populárně vědecké, b) učební texty a učebnice.

O zařazení předložených publikací do kategorie „vědecké monografie“ rozhodne grémium složené z předekánů pro vědeckobadatelské záležitosti všech fakult UP a prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu.

O udělení Čestného uznání může požádat každý zaměstnanec UP, a to tak, že zašle monografii, jejímž je autorem (nebo na níž se autorsky podílil jako v pořadí první autor), prorektorovi pro záležitosti vědy a výzkumu spolu se žádostí do **17. října 2003**.

Čestné uznání obdrží autoři všech vědeckých monografií, které a) nesou vročení daného kalendářního roku nebo b) nesou vročení roku předchozího, pokud již Čestné uznání neobdrželi.

Čestné uznání předává rektor UP na slavnostním shromáždění na konci každého roku.

-vv-

Akademický senát UP jednal o současné finanční situaci veřejných vysokých škol

Akademický senát UP se na svém prvním zasedání v tomto akademickém roce (24. 9. 2003) zabýval mj. tíživou finanční situací veřejných vysokých škol, které v příštím roce dostanou od vlády o 1,7 miliardy více. Dlouhodobě podfinancované veřejné vysoké školy ovšem vládu žádaly o 5,2 miliardy, z nichž chtěly financovat mj. doktorská studia, mobilitu studentů a učitelů, sociální podmínky atd. Nad současnou finanční situací, jež znamená i odsun připravované reformy financování vysokých škol – podmínky zajištění konkurenceschopnosti českých vysokých škol v evropském vzdělávacím prostoru – vyjádřil AS UP znepokojení.

V průběhu jednání schválil AS UP nadpoloviční většinou za nového člena Vědecké rady UP doc. P. Chalupu, děkana CMTF UP. AS UP také schválil

návrh změny Řádu habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na UP (návrh se týkal zrušení odst. 2 v článku 7), naopak návrh Studijního, zkušebního a organizačního řádu doktorského studijního programu na LF UP schválen nebyl. AS UP se dále zabýval podněty k novelizaci zákona o vysokých školách (č. 111/98 Sb.). Pozměňovací návrhy, které v současné době vznikají na jednotlivých veřejných vysokých školách, inicioval senátor V. Roubíček.

Prorektorka pro záležitosti studentů UP doc. L. Ludíková, CSc., informovala senátory o nedávném jednání Rady vysokých škol, které se uskutečnilo 18. 9. 2003 (viz Prohlášení Rady vysokých škol, ŽUP č. 2, str. 4).

V závěru jednání se pak hovořilo o současných problémech týkající databáze STAG.

-map-

Ubytovací kapacity UP navýšeny, stejně tak žádosti a kolejně

I v letošním akademickém roce zůstávají stovky studentů bez možnosti bydlet na kolejkách Univerzity Palackého. Kapacita kolejí UP se sice zvýšila – v letošním roce bylo pro studenty UP připraveno o 319 lůžek více než loni – ještě více však narostl počet zájemců o ubytování. K 17. 9. 2003 tak zůstalo 891 neubytovaných studentů z vyšších ročníků, nevyhověno bylo také 665 zájemců z prvních ročníků. Celkem o možnost ubytování na kolejích UP projevilo v letošním akademickém roce zájem 6 282 studentů, ubytováno jich bylo 4 726, neubytováno zůstalo 1 556 posluchačů.

Univerzita Palackého se každým rokem potýká s nedostatkem ubytovacích kapacit, rok co rok zůstává spousta těch studentů, kteří musejí hledat jiná řešení. S největší pravděpodobností nebude situace lepší ani v příštích letech. Prioritou pro další dva až tři roky se totiž stane stravovací zařízení UP, jež bude nutno rekonstruovat. Počet míst na kolejích UP se v dalších letech rapidně nezvýší a ubytování na nich nalezne (stejně jako letos) jen ten student, který splní stanovená kritéria, k nimž se řadí nejen vzdálenost trvalého bydliště, sociální situace, zdravotní stav, studijní průměr, ale také jeho vědecká aktivita, vrcholová sportovní aktivita, reprezentace fakulty v hudebních tělesech atd. Každý student, který má zájem o ubytování na vysokoškolských kolejích UP, si musí podat na jednotném formuláři žádost, pravdivost vyplněných údajů potom stvrzuje vlastnoručním podpisem. Všechny skutečnosti uvedené v žádosti musí písemně doložit. Následně je jeho žádost prostřednictvím počítačového programu bodově ohodnocena. Výsledný počet bodů je pak rozhodující pro jeho ubytování či neubytování, uvedla pro Žurnál UP prorektorka pro záležitosti studentů doc. L. Ludíková, CSc. Podle těchto kritérií a stanoveného pořadníku se na VŠ kolejí UP ubytovávají žadatelé až do konce listopadu. V dalším období je možné poskytnout ubytování i dalším studentům. Ve většině případů však tyto posluchači již byli v soukromí a někteří pochybují o spravedlnosti v přidělování kolejí. Nemáme-li k dispozici ubytovací kapacity, jež by odpovídaly počtu žadatelů o ubytování, vždy budou existovat jisté pochybnosti, zda jsou kritéria adekvátně nastavena, neboť nikdy není možno stanovit absolutně spravedlivý systém. Za stávající situace je používán způsob posuzování žádostí na UP průhledný a relativně spravedlivý, dodala k současnému způsobu posuzování žádostí o ubytování na koleji UP doc. L. Ludíková, CSc.

Ta část žadajících studentů, jež úspěšně absolvovala výše uvedený „řídící program“ a ubytování na koleji UP nalezla, se vzápětí setkala s novým ceníkem poplatků za ubytování (kolejně), jehož aktualizovaná podoba vešla v platnost k 1. 7. 2003. Podle tohoto ceníku se nejlevnější ubytování nabízí posluchači bakalářského, magisterského a doktorského studijního programu v prezenční formě za 20 Kč (den/lůžko – kolej

M. Kudeřkové), nejdražší pak za 47 Kč (den/lůžko – koleje Neředin III, IV). Měsíčně zaplatí tyto posluchači zhruba od 600 do 1 410 Kč. Zahraničním studentům UP, kteří studují v cizím jazyce, se nabízí nejlevnější ubytování za 40 Kč (den/lůžko – kolej M. Kudeřkové), nejdražší pak za 94 Kč (den/lůžko – koleje Neředin III, IV). Měsíčně uhradí tyto studenti za ubytování 1 200–2 820 Kč.

Někteří posluchači se domnívají, že příspěvek na ubytování by měli dostávat všichni studenti. Ti by se pak sami mohli rozhodnout, zda-li částku investují do koleje, nebo do privátu. Jak ale Žurnálu UP závěrem potvrdila doc. L. Ludíková, CSc., nový model příspěvku na bydlení a stravování studentů je dosud v etapě rozpracovanosti. Stále nejsou známa jasná kritéria, podle nichž by tzv. „kolejní stipendium“ mělo být poskytováno.

Text a foto VŠK Neředin -map-

Euprio 2003: výzva pro komunikaci v 21. století

Anglický Durham byl letošním místem setkání pracovníků v oblasti public relations a informací evropských vysokých škol, sdružených do organizace EUPRIO. Téma letošní konference bylo „Univerzity a jejich regiony – výzva pro komunikaci v 21. století“.

Učastníci se snažili hledat odpovědi na otázku, jak šířit poselství o tom, že univerzity představují hodnotný zdroj znalostí a kvalifikace k pomoci v obnově těch evropských regionů, kde dochází k ekonomické stagnaci. Cílem strategie public relations by mělo být, aby se univerzita dostala do povědomí veřejnosti jako otevřená instituce, která komunikuje se svým okolím.

Bohatý výběr přednášek pokrýval snad všechny obory činnosti vnějších a vnitřních vztahů: roli médií při prezentaci, evaluace škol, marketing škol, strategie rozvoje vnitřních a vnějších vztahů, kontakt s absolventy, konkurence a spolupráce mezi školami a další.

Součástí programu byly workshopy zaměřené na různé oblasti činnosti redaktorů univerzitních časopisů, propagačních materiálů a webových stránek. Tyto workshopy byly pro mě zvláště užitečné, protože ukazovaly, jak se vyvíjí organizace a způsob práce v těchto oblastech. Mohl jsem vidět, že kolegové z jiných zemí se často potýkají se stejnými problémy jako my na naší univerzitě a seznámit se s již vyzkoušenými metodami jejich řešení.

Dokončení na str. 3

AFO 2003 ve znamení změn

■ Slavnostním předáváním cen v Uměleckém centru UP byl 2. 10. 2003 ukončen osmatřicátý ročník Mezinárodního festivalu dokumentárních snímků a multimediálních pořadů AFO 2003. Letošní ročník se uskutečnil ve znamení probíhajících změn ve společnosti směřující do Evropské unie. Zvolené téma zdůrazňovalo evropský dokument (filmové projekce),

▲ Snímek číslo 1

ale i měnící se možnosti našich filmařů (semináře *Film a evropská integrace*, ČR mezi referendem a vstupem do EU – snímek číslo 1, *Film a škola* či program EU Media Desk). Některé změny zaznamenal i festival, jehož letošní ročník se uskutečnil za spoluúčasti Olomouckého kraje a statutárního města Olomouce: poprvé se konal v podzimním termínu a jeho vlastnímu průběhu předcházelo uvedení vybraných projekcí v některých městech regionu, poprvé byla udělena *Cena hejtmana Olomouckého kraje*, poprvé se jej jako hlavní partner účastnila firma Skanska, a. s. aj.

▲ Snímek číslo 2

K nejvýznamnějším osobnostem letošního filmové přehlídky patřil český režisér V. Jasný, který obdržel letošní *Cenu za přínos kinematografii* a byl také členem mezinárodní poroty. Jak v průběhu festivalu uvedl, dokumentární film pro něj představuje především inspiraci: *Říkám to i svým studentům, kterým přednáším v New Yorku: dokumentární film vám dává totální svobodu. Dokument je čisté filmové umění, ne kopie skutečnosti, ale její transformace do umění, které má lidskost, duchovno, kreativitu a jde za spravedlností.*

Euprio 2003...

Dokončení ze str. 2

Prezentace iniciativ pro povzbuzení zájmu o studium mladých lidí z nižšího sociálně-ekonomického prostředí v severovýchodní Anglii by mohla sloužit jako dobrá případová studie spolupráce vysokých škol a agentur pro místní rozvoj. Úbytek zájmu mladých lidí o studium přírodovědných a technických oborů totiž představuje celoevropský problém. Má významný dopad na ekonomiku a společnost jako takovou. Některé univerzity v Anglii proto spolupracují již se základními školami, kde zábavnou formou seznamují děti s různými technologiemi a formami výzkumu, pořádají letní školy pro děti a setkání s jejich rodiči. Mimochoodem, v této oblasti se i my můžeme pochlubit vynikajícími „jarmarky fyziky a chemie“.

Text a foto D. Agnew, redaktor webových stránek UP

Mezinárodní porotu, která vybírala ze 71 soutěžních snímků z 20 zemí světa (55 hodin soutěžního promítání), dále tvořili Ing. J. Králík, místopředseda Asociace českých filmových klubů a ředitel Letní filmové školy Uherské Hradiště (předseda poroty), PhDr. A. Miková, kulturní redaktorka a bývalá dramaturgyně ČT Ostrava, prof. J. Fiala, CSc. (FF UP), bohemista, mj. autor třech scénářů k dokumentárním filmům, a PhDr. P. Zemaník, první válečný zpravodaj Československé televize po druhé světové válce (válka v Jugoslávii).

▲ Snímek číslo 3

Kromě pestré soutěžní projekce nabídli letošní ročník i mnoho mimosoutěžních snímků. Za zhlédnutí rozhodně stály dokumenty V. Jasného (*Gladys, Herbert von Krajan, Portrét M. Formana*), či čtyřdílný německý cyklus *Bouřlivá Evropa – Stěhování národů* (*Sturm über Europa, Die Völkerwanderung*), zajímavé byly také snímky, které nabízel *Přehlídka televizní dokumentární tvorby evropských regionů* či *Přehlídka dokumentární tvorby zemí Visegrádské čtyřky*. Rozmanitá byla rovněž nabídka doprovodného kulturního programu:

▲ Snímek číslo 4

na své si přišli příznivci J. Štreita a výtvarné skupiny Rafani (snímek číslo 3), bluesové skupiny ASPM a J. Spáleného na nádvoří konviktů (snímek číslo 4) a Blues Angels (snímek číslo 2).

Každoročně se organizátoři festivalu pokouší o nalezení nových cest k oživení nepřehlédnutelné olomoucké tradice. Zda se letošní změny stanou její součástí, prozradí možná ten příští, již 39. ročník.

Další informace viz www.upol.cz/afo2003.
-map-, -mav-, foto -tj-, -dan-

Jaké byly letošní soutěžní snímky?

Těsně před zahájením letošního ročníku AFO 2003 skončila práce mezinárodní poroty, která v dostatečném předstihu zhlédla všechny soutěžní snímky a ty nejlepší vybrala k ocenění.

Jejími předsedou byl letos Ing. J. Králík, ředitel Letní filmové školy Uherské Hradiště a místopředseda Asociace českých filmových klubů, na něhož jsme se obrátili s několika otázkami:

Jak hodnotíte letošní kolekci soutěžních pořadů?

Vedle skvělých filmů, kterých bylo ale málo, byla většina průměrných a některé dokonce i podprůměrné. Nepovažuji to ale za překvapení: filmů se natáčí příliš mnoho a technika umožňuje, aby autoři natáčeli velmi jednoduše – na video je možno „naflákat“ třeba třicet hodin materiálu... V současné době nezáleží jen na technických možnostech, jde také o způsob natáčení, o sdělení obsahu. A zase: co se sděluje? Může jít o vážnou tematiku, která si zasluhuje, aby se o ní točily filmy, ale není cílem natáčet filmy, které jsou silně jen tematicky. Mu-

si ohromit i nasazením, to znamená, že vtáhne člověka do problematiky, která jej zpočátku ani nezajímala. A hlavně necítí, že mu někdo lže a podvádí ho. Takový dojem jsem měl z některých filmů: že tvůrci dostali peníze, tak jeli do Číny nebo na Srí Lanku a tam za tři měsíce natočili materiál, který sestříhali, dostali zaplacené – a výsledek je sice profesionální, ale studený.

Shodla se porota na většině oceněných snímků, anebo došlo k nějakým názorovým střetům?

Velmi jednoduše jsme hned na počátku vybrali čtrnáct filmů, o nichž jsme se domnívali, že si zaslouží nějakou cenu. V dalších kolech jsme pak diskutovali o některých konkrétních oceněných, např. v případech, kdy byly stejně kvalitní třeba dva snímky. Výběr ale představoval konsensus.

Na festivalu v Karlových Varech jste se poněkud nelichotivě zmínil o všeobecné kvalitě českého filmu. Jak se vám ve zdejší mezinárodní konkurenci jevila česká dokumentární produkce?

Dali jsme ceny i některým českým snímkům, a to většinou z tvorby mladých autorů. Je ovšem faktem, že konkurence tady příliš velká nebyla – například zde nebyli zastoupeni polští tvůrci, jejichž dokumentární tvorbu považují za špičkovou. Ale stojím si za tím, že se mi česká tvorba nelíbí, zvláště v porovnání s tím, co dělala a jaké postavení měla v minulosti a hlavně ve srovnání s tím, čeho jsou schopny jiné země – například Dánsko, které má méně obyvatel a je schopno natáčet víc filmů, které získaly ocenění a které vypovídají o současnosti. Celkem se ztotožňuji s názorem, že u nás se tvůrci bojí natáčet o současnosti. „Želary“, „Musíme si pomáhat“ – to jsou vlastně staré filmy, filmy o minulosti. Nikdo jako by není schopen natočit třeba fresku zahrnující období od roku 1945 do současnosti. Ostatně ani politicky ta doba nebyla ještě zhodnocena – jsme prostě národ, který není příliš schopen sebereflexe. A to odpovídá i stavu filmu a televize – jsou přesně takové. Nedělám si iluze.

-mav-, foto -tj-

**Současná britská literatura
ve fondu Knihovny UP**

V rámci smlouvy o spolupráci mezi Britskou radou v Praze a Univerzitou Palackého se Britská rada podstatnou měrou podílí na budování knihovního fondu Britského centra Knihovny UP. Část svého finančního příspěvku BR vyčlenila na rozvoj fondu beletrie.

V květnu roku 2002 zahájila BR celosvětovou literární kampaň „Life in Your Hands“ zaměřenou na propagaci současné britské literatury, v rámci které podporuje řadu literárních aktivit a projektů.

Díky této kampani byla v Britském centru Knihovny UP vytvořena bohatá a velice kvalitní kolekce současné britské literatury (například N. Hornby: *High Fidelity*, *How to Be Good*, T. Parsons: *Man and Wife*, J. K. Rowling: *Harry Potter* – všechny díly, P. Pullman a další). Často byla vybrána díla autorů, kteří získali některou z britských literárních cen. Jen v letošním roce přispěla BR na doplnění této části knihovního fondu Britského centra KUP částkou 2 000 liber.

Některá ze současných děl jsou v knihovně k dispozici i ve filmové verzi (video nebo DVD) – N. Hornby: *High Fidelity*, R. Dahl: *Danny, the Champion of the World* aj.

Podstatná část letošních přírůstků byla dodána a v BC KUP zpracována během letních měsíců. Zverne tedy všechny zájemce o moderní britskou literaturu v originální verzi k využití této jedinečné kolekce. Více informací najdete na webových stránkách věnovaných této kampani: <http://www.britishcouncil.cz/arts/literature/index.html>.

BR v rámci kampaně udělila také řadu překladatelských grantů přispívajících českým nakladatelům na vydání kvalitního českého překladu literárních děl současných britských autorů. V knihovně BC KUP je například český překlad knihy *The Emperor's Babe (Císařovo kotě)* od B. Evaristové, jehož autorkou je P. Hácová z KAA FF UP.

Mgr. E. Zuntychová, Knihovna UP, Britské centrum

ASC UP zahajuje novou sezónu

Pod názvem *Tělovýchovné a sportovní programy* připravilo Akademik sport centrum UP (ASC UP) pro studenty, zaměstnance a jejich rodinné příslušníky aktuální nabídku, která je v letošním roce obohacena o některé další sporty (squash, horolezectví, orientační běh, lukostřelba aj.).

Blíží informace o všech sportovních aktivitách i o podmínkách získání průkazů najdete na webových stránkách <http://ascup.upol.cz> nebo u organizační pracovnice ASC M. Stanclové (585 636 451, 607 558 127).

-red-

České elektronické noviny

V minulém školním roce jsme informovali, že je v Knihovně UP k dispozici databáze TAMTAM, která obsahuje texty celostátních a regionálních deníků, časopisů a přepisů zpravodajských, publicistických a diskuzních pořadů vybraných rozhlasových a televizních stanic. Dosavadní přístup do posledních dvanácti měsíců je nyní rozšířen o vyhledávání v archivních datech z let 1996–2002.

Databáze je určena pro všechny vyučující i studenty UP. K dispozici je v oddělení bibliograficko-informačních služeb ve Zbrojnici, přizemí, dveře č. 159. Tak jako v minulém školním roce i letos připravujeme pro zájemce školení, kde se o možnostech databáze mohou dovědět více.

PhDr. L. Slezáková, Knihovna UP

Omluva

V prvním čísle Žurnálu UP jsme mylně informovali o termínu přednášky prof. J. Sokola, Ph.D., děkana Fakulty humanitních studií UK Praha. Přednáška s názvem *Právo a morálka* se uskuteční v arcibiskupské kúrii (Biskupské nám. 2) ve **středu 22. 10. 2003**, v 17 hod. Organizátorům přednášky i všem čtenářům se omlouváme.

Redakce Žurnálu UP

Noví profesori a profesorky UP

I v tomto čísle pokračujeme v představování nových profesorů a profesorek UP, kteří byli jmenováni 5. 6. 2003. Další z nich je:

Prof. RNDr. Jitka Ulrichová, CSc. (1956)

Lékařská fakulta UP, Ustav lékařské chemie a biochemie, Laboratoř buněčných kultur.

Obor: lékařská chemie a biochemie.

Vědecká a výzkumná specializace: buněčné kultury, experimentální toxikologie, biologická aktivita přírodních látek.

Prof. J. Ulrichová je autorkou (spoluautorkou) 65 vědeckých publikací, z toho 40 publikovaných v zahraničí; citovanost: podle SCI 115 (bez autocitací).

Významné publikace z posledních pěti let: Z. Dvořák, M. Modrianský, L. Pichard-Garcia, P. Balaguer, M.-J. Vilarem, J. Ulrichová, P. Maurel, J.-M. Pascussi: *Colchicine down-*

regulates cytochrome P450 2B6, 2C8, 2C9, ans 3A4 in human hepatocytes by affecting their glucocorticoid receptor-mediated regulation. Mol. Pharmacol. 64, 160–169 (2003).

M. Stiborová, V. Šimánek, E. Frei, P. Hobza, J. Ulrichová: *DNA adduct formation from quaternary benzo[c]phenanthridine alkaloids sanguinarine and chelerythrine as revealed by the ³²P-postlabeling technique.* Chem.-Biol. Interact. 140, 231–242 (2001).

J. Ulrichová, Z. Dvořák, J. Vičar, J. Lata, J. Smrzová, A. Šedo, V. Šimánek: *Cytotoxicity of natural compounds in hepatocyte cell culture models. The case of quaternary benzo[c]phenanthridine alkaloids.* Toxicol. Letters 125, 125–132 (2001).

Poslední kongresovou přednášku na téma „Effect of extracts from the *Smallanthus sonchifolius* leaves on rat hepatocyte“ přednesla prof. J. Ulrichová v rámci 18th European Workshop on Drug Metabolism (Valencia, září 2002).

Prof. J. Ulrichová vede v současnosti dva doktorandy (ukončeno 4) v oboru biochemie. Přednáší lékařskou chemii pro studenty 1. ročníku Lékařské fakulty UP. Vede Laboratoř buněčných kultur, akreditovanou u ČIA (Český institut pro akreditaci) pro testování biokompatibility prostředků zdravotnické techniky.

-red-, foto -tj-

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

Navýšení státní dotace o 1,7 mld. – vítězství nebo porážka?

Ve světle posledních informací o přípravách státního rozpočtu na příští rok a o projednávání reformy veřejných financí se reforma financování veřejných škol – tak jak jí navrhla reprezentace VVŠ a MŠMT (viz www.msmt.cz, Žurnál č. 32/12) – odkládá. Vyplývá to ze zatím posledních údajů, podle kterých by státní dotace vysokým školám měla být v příštím roce zvýšena jen o 1,7 místo požadovaných 5,2 mld. Kč. Ve srovnání s finančními aspekty reformy VVŠ by tak v praxi bylo dosaženo nanejvýš standardního meziročního nárůstu (kopírujícího nárůst výkonů, platů a inflaci); dodatečný jednorázový nárůst ve výši 3,5 mld Kč, který pro další rozvoj vysokého školství požadovali rektori a představitelé MŠMT, letos vysoké školy s největší pravděpodobností nedostanou.

Předpokládány nárůst státní dotace pro vysoké školství nespínuje ani požadavky formulované iniciativou *Počítejte s námi!*, která všechna jednání ČR, RVŠ a VOS podpořila a jejíž zatím nejvýraznější protestní akce proběhla na UP začátkem června 2003. Na aktuální stanovisko zástupců iniciativy k dosavadnímu výsledku vyjednávání jsme se zeptali **Mgr. P. Bilíka**, který pro Žurnál UP uvedl: *Iniciativa „Počítejte s námi!“ vznikla jako nezávislá platforma s cílem informovat o krizovém stavu, o němž nebylo pravdivě informováno, a podpořit v jednání ty instituce, které měly a mají v rukou řešení – Českou konferenci rektorů, Radu vysokých škol a Vysokoskolský odborový svaz. Povedlo se víc, než kdo čekal, ať už ve změně pohledu vlády na vysoké školy či v mediální prezentaci jejich potřeb. Výsledné 2 mld. (sečteme-li celkové navýšení) jsou přesto za dané situace skoro zázrakem. Ani jedna ze zmiňovaných institucí totiž nepřikročila v pravý čas k žádnému odvážnějšímu řešení, byť jsme jich řadu navrhovali. Mzdový problém, jenž se nám zdá nepalčivější, pro většinu našich volených zástupců evidentně nepředstavuje existenční ohrožení a podle toho jsou také formulovány jejich opatrné reakce. Pokusíme se ještě jednou oslovit obě komory parlamentu, ale hlavní pozornost budeme směřovat jinam. Iniciativa*

vznikla na Univerzitě Palackého a zde se také bude rozdělovat část onoho nedostatečného navýšení. Chceme, aby co největší podíl této dotace plynul na naše katastrofální plány.

Konkrétní údaje o struktuře rozdělení nárůstu státní dotace budou patrně známy až po jednání poradního orgánu MŠMT – Reprezentativní komise ČR – která se se zástupci ministerstva sejde 7. 10. Ani poté však nebude ještě jasné, co to bude konkrétně znamenat pro Univerzitu Palackého, a to nejen proto, že do

schválení státního rozpočtu parlamentem jde stále jen o pouhé návrhy a představy. Jak pro Žurnál UP uvedl **investor Ing. J. Jirka**, pokud by celá částka, která je zatím schválena nad rámec původního návrhu ministerstva financí (tj. těch 1,7 mld.), šla na normativní financování, mohlo by to pro UP znamenat posílení základní dotace v rozsahu cca 85–95 mil. Kč. Ten velký rozsah je dán tím, že konečný podíl UP se počítá z celkových počtů a struktury studentů všech VVŠ. Ty se ovšem zjišťují z matriky až po 31. 10., takže výše uvedený odhad vychází z průměrných podílů UP v posledních letech.

Návrh zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2004 vláda schválila 17. 9. 2003 a Poslanecké sněmovně PČR jej předložila 26. 9. 2003.

-mav-, -tj- (ilustrační foto

z protestního shromáždění v červnu 2003 na UP)

O výzkumu nedávné historie moravských univerzit /II/

V minulém čísle Žurnálu UP jsme přinesli první část rozhovoru s PhDr. P. Urbáškem, ředitelem Archivu UP a vedoucím autorského kolektivu, který v létě 2003 dokončil třetí projekt GACR vydáním ojedinelé publikace *Kapitoly z dějin univerzitního školství na Moravě v letech 1945–1990*. Dnes publikujeme dokončení tohoto interview.

Čistky v 70. letech ale byly mohutné...

Ano, ale je třeba diferencovat. Personálním čistkám totiž předcházely čistky stranické, a tam se v podstatě dá říci, že ten, kdo dostal nejvyšší stranický trest, tj. byl vyloučen ze strany, musel z vysoké školy odejít. Existovaly pouze výjimky potvrzující pravidlo. Naopak ti, kteří dostali nižší stranický trest, tj. byli vyškrtnuti z KSČ, mohli na vysoké škole setrvat. To mělo podle mne dalekosáhlé důsledky, se kterými se vysoké školy potýkají dodnes: „vyškrtnutí“ sice na vysoké škole smělo zůstat, ale až do konce sedmdesátých let nad nimi visel Damoklův meč, že budou nuceni odejít. Pak se ukázalo, že odejít nemohou, protože by tam neměl kdo učit a vědecky pracovat. Měli ale omezené publikáční možnosti (cca do konce 70. let), a prakticky až do roku 1989 je postihl paradoxní zákaz kvalifikačního růstu: působili na vysoké škole a z politických důvodů nemohli získat docenturu a profesuru. To byl uzavřený kruh, který – až na nepatrné výjimky – nikdo nedokázal přetnout. Tím vznikl hiát v docenturách a profesurách, který vlastně trvá dodneška.

Je třeba mít také na paměti, že tzv. reformní komunisté se mnohdy rekrutovali z řad „modrých košil“ z padesátých let, byli to tedy ti, kteří začali do jisté míry komunismus budovat. S tím je spojena otázka, zda vysoké školy byly objektem, nebo subjektem komunistického režimu. I když mi to někteří recenzenti vyčítali, jsem hluboce přesvědčen o tom, že vysoké školy byly subjektem komunistického režimu až do počátku šedesátých let s výjimkou krátké etapy „oteplení“ po roce 1956, likvidované „třídní politickými prověrkami“. V následujícím období směřujícím k Pražskému jaru se vysoké školy bezesporu staly jedním z hlavních center, které se pokoušely realizovat jeho myšlenky, včetně renesance vzdělanosti a snah o zakotvení svobody vědeckého bádání ve vysokoškolském zákoně. Pak ovšem došlo k čistkám, a v tom okamžiku se vysoké školy staly „supersubjektem“ normalizačního režimu, což podle mého názoru platí zejména pro vysoké školy univerzitního typu s rozhodujícím zastoupením humanitních oborů. O tom svědčí mj. situace na počátku roku 1989: tehdy došlo ke konstitování Klubu nezávislé inteligence, což už nebyli disidenti, ale intelektuálové z tzv. struktur Sedé zóny, kteří masově vystoupili s protestem proti zásahu na Václavském náměstí v lednu 1989. Když se podíváme na signatáře tohoto protestu, tak to byli v naprosté většině lidé z prostředí mimo vysoké školy – z ústavů akademie věd a z rezortních institucí. A je to vidět i na listopadovém převratu – podpora povstálých studentů ze strany vyučujících byla zpočátku velice malá; v Olomouci se např. dala spočítat na prstech dvou rukou. A byla velice malá i ze strany těch, kteří zůstali v povědomí studentů jako účastníci hnutí za „socialismus s lidskou tvář“ roku 1968. Většina z nich řekla: My jsme to už zažili a dopadli jsme, jak jsme dopadli, my se do toho plést nebudeme. Protože ale povstali studenti, vysoké školy na sebe okamžitě „nabalily“ aureolu vítězů nad bolševikem – a nezasloužené.

To ovšem bouráte jeden mýtus...

Nemyslím, že se jedná o mýtus, spíše neexistuje sebereflexe. Musíme si uvědomit, že na univerzitních vysokých školách byla vysoká stranická organizovanost. Bylo vyloučeno (až na výjimky potvrzující pravidlo), aby zde někdo po roce 1969 zahájil akademickou dráhu bez členství v KSČ.

Ono to bylo opravdu něco jiného než v období po roce 1948. I když se řada tehdejších vysokoškolských pedagogů přimkla ke komunismu, všichni absolvovali meziválečné střední a vysoké školy a pobytu v zahraničí, kde získali vynikající vzdělání a vstřebali celkovou atmosféru první republiky. To, že vyrůstali v předcházejícím, naprosto odlišném pro-

středí, mělo velký vliv na studenty, a ti to dokázali velice pečlivě vnímat. Nedá se přece srovnat např. levicový filozof J. L. Fischer, člověk klasicky vzdělaný a vysoce kultivovaný, s někým, kdo učil filozofii marxisticko-leninskou v letech sedmdesátých. Poslední generace, která ještě udržovala meziválečné tradice, odešla násilně po roce 1969.

Původní projekt měl zadání Dějiny univerzitního školství na Moravě v letech 1945–1990. Proč jste se nakonec omezili na pouhé „Kapitoly z dějin“?

Původně mělo jít o tři části: obecné problémy, konkretizace na Masarykově univerzitě a na UP. Z toho zadání vyplývá, že projekt byl nejen ambiciózní, ale také náročný. Nemohli jsme se opírat o to, co už bylo napsáno, ale jen o vlastní archivní badatelskou činnost. A tady právě došlo k tomu, že náš projekt nakonec zůstal na půli cesty – to je třeba otevřeně říci.

Proč?

Protože selhali někteří spolupracovníci. Kdybych měl zhodnotit jejich podíl, tak se mi samozřejmě velmi dobře pracovalo s ředitelem Archivu Masarykovy univerzity J. Pulcem, který v jaxi dokázal, že je u nás nejlepším odborníkem na dějiny vysokého školství pro období 1945–1960. Zcela ovšem zklamala jeho kolegyně J. Kalendovská, což vedlo k tomu, že období dějin MU od roku 1960 do roku 1989 zůstalo až na malý příspěvek o organizačním vývoji Masarykovy univerzity – UJEP nezpracováno. Toto je pochopitelně nejzávažnější nedostatek celé publikace. Nemálo rozčarován jsem také z přístupu kolegy K. Konečného, který provedl z mého pohledu jen zanedbatelný archivní výzkum, což se samozřejmě muselo negativně odrazit na kvalitě jeho textů. Navíc jeho rukopis byl odevzdán v podobě, která po stránce stylistické a formální velmi vzdáleně připomínala standardní odborní, nežli vědecký historický text.

Vybral jste tedy – jako hlavní řešitel – nevhodné spolupracovníky?

Z výše řečeného je jasné, že výběr spolupracovníků opravdu nebyl optimální. To máte těžké. J. Kalendovská je nominálně spoluautorkou takřka dvaceti kvalitních studií s tematikou dějin vysokého školství. Teprve když začaly problémy s jejím rukopisem, tak

jsem se dozvěděl o jejím skutečném autorském podílu na těchto pracích. Za sebe mohu říci, že jsem nevybral dobře kolegu K. Konečného: dal jsem příliš na velkolepé sliby, plány a proklamace, místo abych se opíral o dosavadní výsledky jeho práce.

Jak může hlavní řešitel, který nese celkovou odpovědnost za realizaci daného projektu, ovlivnit průběh prací a zejména kvalitu výsledků jednotlivých spolupracovníků?

To je docela velký problém, a podle mého názoru neřešitelný: předpokládá se totiž, že se všichni přihlásili dobrovolně a všichni velmi přesně věděli, co je čeká. Všem nám bylo jasné, že ten úkol není malý. Vyžadoval především velmi rozsáhlou archivní heuristiku, a to jak dvou univerzitních, tak centrálních archivů. Protože se jedná o soudobé téma, naprostá většina materiálů nebyla archivně zpracována, což na historika klade zase vyšší nároky – že ty kupy papíru musí nejdříve vyhledat, informace z nich vytáhnout a pak je uspořádat do určité struktury. A to není nic jednoduchého. Nebyla k dispozici ani podobná práce, o kterou by se dalo metodologicky opřít – 4. svazek *Dějiny Univerzity Karlovy – 1918–1990* (Praha 1998) je zcela odlišně koncipován. Pokud si tedy nevyberete spolupracovníky, kteří jsou ochotní a schopní přistupovat k tématu adekvátně vašim nárokům a představám, pak nepomohou sebelepší formulované písemné smlouvy a dohody uzavřené se spoluřešiteli projektu.

Je možné – navzdory této kritice a sebekritice – shrnout nové poznatky, které publikace představuje?

Pokud odhlédnu od toho, že jsme skutečně zůstali stát na půli cesty, rozhodně se objevila řada velice zajímavých poznatků. Jsem přesvědčen, že jsme např. poprvé shromáždili informace – jak pro UP, tak vlastně i pro celostátní vývoj – o počátcích normalizace na vysokých školách a nějak se je pokusili interpretovat. V tomto ohledu mají obě univerzity v českém prostředí primát, jak z hlediska toho, že jsme se do toho pustili a publikaci vydali, tak pro jistou odvahu k potlačení vlastní autocenzury.

Je autocenzura problémem soudobých dějin?

Já ji jako zásadní problém necítím. Přiznávám a uvědomuji si, že je to i tím, že jsem na zdejší

Dokončení na str. 6

Zas a znova ono -ová

Těžko bychom v češtině hledali příponu, jež u veřejnosti vzbuzuje větší diskuse a vášně než známá přechylovací přípona -ová v ženských příjmeních jako Dvořáková, Zlámalová nebo Richterová. Poslední dobou – v souladu s kulturními a společenskými trendy – se ztelně množí hlasy, že je přípona -ová nepohodlným přežitkem minulosti, který sugeruje vlastnické vztahy muže vzhledem k ženě a který působí zbytečně komplikace ve styku s cizinci. Pokud jde o výše zmíněné vášně, ty jsou v otázce přípony -ová projevem typickým pro feministicky naladěné části společnosti a zde se jimi zabývat raději nebudeme – už proto, že jsou tyto vášně nejspíš náhražkou vášní jiných, k jejichž naplnění nemají mnohé feministky (kvůli svému přesvědčení) dostatek příležitostí.

Daleko větší pozornost a váhu než vášním je v otázce přechylování jmen třeba přikládat právnímu a hlavně jazykovědnému aspektu této problematiky – podle Zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách, jména a příjmení mohou nepřechylená příjmení (nevztahuje se na česká jména typu Kočí nebo Jirků) užívat pouze ty občanky ČR, které se hlásí k národnosti, v jejímž jazyce se příjmení nepřechylojí. Jestliže se tedy např. Vlasta Nováková vdá za Angličana Johna Smithe a přihlásí se k anglické národnosti, smí (poté, co si na matrice podá patřičnou žádost) užívat své jméno v oficiální formě Vlasta Smith (matriční zápis bude však kombinovaný, tj. Vlasta Smithová/Smith).

Vypjaté momenty nastávají často tehdy, když je přechylovací přípona -ová doplněna ke jménu cizí státní příslušnice (např. Němky, Angličanky nebo Francouzky) v české písemnosti nebo v řeči – nepoučená cizinka takový zásah do svého jména může vnímat jako nepatřičné komolení. Zákon „svět-

ský“ (s číslem, rokem a nezbytným slůvkem „sbírky“) přechylování jmen cizích státních příslušnic skutečně neukládá. Zato je však přechylování cizích příjmení doporučováno (mnohdy marně) duchem češtiny jako jazyka s vysoce rozvinutým skloňováním, které je postaveno na rodovém principu – jestliže zní nečesky, ale pro nezasečené ještě pořad srozumitelně věta Včera byl v Sotheby's vydražen ručník Sophie Loren (skloňováno je totiž křestní jméno oné osoby), věta Cameron Diaz je od patku v Bohuňovicích už kvůli nesklonnému charakteru obou jmen nesděljuje posluchači nebo čtenáři neznalému věci, jakého pohlaví je ten člověk se jménem upomínajícím na jeden ze středofrických států. Jinak řečeno – bránit se tomu, aby se říkalo a psalo Viděli jsme v televizi Cameron Diazovou, by bylo stejně nesprávné jako bránit se formulaci Viděli jsme ve zprávách George Bushe juniora – i sem, ke jménu amerického prezidenta, přece přidáváme skloňovací koncovky a tím jméno státníkovy, např. z hlediska neinformovaného Američana nebo Němce, také jaksi podivně komolíme.

Mohou ovšem nastat případy, na které jsou jak „světsky“ zákon, tak pravidla češtiny krátká – při současné sledovanosti a vlivu různých seriálů a telenovel (dokonce venezuelských, bolivijských a peruánských) by nebylo ničím překvapujícím, kdyby se např. paní a pan Janků rozhodli svou novorozenou dceru pojmenovat nějak stylově, třeba právě Cameron. Pohlaví osoby Cameron Janků by pak nezasečený příjemce musel identifikovat buď na základě pečlivé analýzy jazykového kontextu zprávy o tomto člověku, anebo rovnou empirickými metodami.

O. Bláha, FF UP

Co je zde nejpозорuhodnější...

(Z dopisu MUDr. M. Rašky, Ph.D., odborného asistenta imunologie LF UP prof. M. Hejtmánkovi, DrSc.)

Chtěl bych Vás pozdravit z Alabamské univerzity v Birminghamu a sdělit Vám několik postřehů, které mi připadají zajímavé hlavně pro efektivní a úspěšnou práci.

Laboratoře mikrobiologie, vedené prof. Městecským, sestávají z osmi laboratorních místností a ze tří společných místností sdílených s dalšími mikrobiologickými laboratořemi v sedmém patře osmipatrové budovy zvané „Bevil Biomedical Research Building“. Dále jsou zde malé kanceláře pro každého výzkumného pracovníka. Budov, jako je tato, je na univerzitě několik.

Náplní práce tohoto univerzitního pracoviště je výhradně výzkum a jeho publikování časopiseckou a knižní formou. Výuka pregraduálních studentů medicíny zde neprobíhá.

Co je zde nejpозорuhodnější, je ochota všech lidí v laboratoři k pomoci a spolupráci. Kdykoliv se na někoho obrátím s prosbou o radu, kde co najít, jak provést nějaký pokus, jak něco zařídit nebo s nějakým jiným problémem, hned spolu danou záležitost řešíme, eventuálně během několika minut. Myslím si, že je to dáno nikoliv spontánní ochotou pracovníků ke vzájemné pomoci, ale spíš jejich snahou mít klid na vlastní práci a nemít resty, které by je trvale rozptylovaly. Uvědomují si, že v danou chvíli musí každý překonat vlastní pohodlí, ale praxe je zřejmě naučila a donutila neodkládat nic, co může být snadno a okamžitě vyřešeno a tím ukončeno. Jak sám říkáte – mít čistý stůl, a to pokud možno každý den. Možná to vypadá jako drobnost, ale podle mne je tento přístup jedním z hlavních rozdílů mezi mými zkušenostmi z Olomouce a Birminghamu. Mám totiž pocit, že nakonec člověk odkládá nejenom cizí požadavky, ale i svou vlastní práci. Neplatí to ovšem všeobecně, jak jsem se přesvědčil například při Vašem korigování mé disertační práce.

O výzkumu nedávnej historie...

univerzitu nastoupil jako zaměstnanec až v roce 1994. A samozřejmě i tím, že jsem nebyl člen KSČ. Je to prostě tak. Nevím, jak bych k tomuto tématu přistupoval, kdybych tady působil dejme tomu už od poloviny osmdesátých let jako někteří moji vrstevníci. Nemám v tom jasno.

Polýká se s tím každý moderní historiograf?

Vliv krátkého časového odstupu, který je pro autocenzuru zásadní, nesporně existuje, ať si to uvědomujeme, nebo ne. Já si ale nemyslím, že se soudobé dějiny nedají zkoumat bezprostředně, ihned. Historické poznání je práce proces, který někde musí začít a potom postupovat. Ferdinand Peroutka psal Budování státu na počátku 20. let a dokázal své současníky objektivně hodnotit. Myslím si tedy, že to není problém, který by omezoval snahu o důkladné poznání, ale historik by s autocenzurou měl neustále bojovat. V našem případě samozřejmě tím více, že jsme psali mimo jiné dějiny institucí, které nás žijí a kde jsou autoři ovlivňováni především nejrůznějších pracovních či osobních vztahů. Jak ale definovat autocenzuru? Náš vynikající historik Antonín Klímek, který ve svých pracích do značné míry demytizoval T. G. Masaryka, říká, že historik tady není od toho, aby vykecal všechno. „Nečirí jiným to, co nechceš, aby jini činili tobě,“ říká A. Klímek. Jinými slovy – i autocenzura v soudobých dějinách je záležitostí individuální a subjektivní a má co činit – a teď nechci, aby to znělo příliš vznešeně – s osobnostní integritou subjektu, který minulé děje zkoumá. Také si myslím, že pouhé úvahy o autocenzuře mohou být u poctivého historika jistým indikátorem, že objevil něco nového, či něco, co jeho předchůdci z nejrůznějších důvodů „zatloukli“.

Představuje vydání *Kapitol z dějin vysokého školství na Moravě v letech 1945–1990* počátek dalších badatelských prací?

Další postřeh by mohl být vysvětlován podstatou anglického jazyka, ale mám jiné prakticky urychlil mou orientaci v hierarchii zdejších vědeckých pracovníků. Všichni si v laboratoři tykají a vzájemně nepoužívají tituly, kromě sekretářek, které jsou zde dvě. Jelikož se zde mluví česky víc než anglicky, dokážu to i já rozlišit. Pozici si každý průběžně obhájí svou prací, orientací v řešené problematice a nápady, které by mohly vést k novým poznatkům. Z tohoto pohledu se akademické tituly ukazují jako vyjádření minulé, a nikoliv současné pracovní aktivity. Samozřejmě se to nedá zevšeobecňovat, protože jak snadněji než získaným titulem může dát někdo najevo jiným lidem, že je úspěšný v pedagogické nebo vědecké práci? Nemůže práce každému dopodrobna vykládat celou svou historii. Ale právě a pouze o historii vypovídá titul, nikoliv o současnosti.

Vedoucím celé naší skupiny je prof. Městecský, který zde působí již přes třicet let. Kdykoliv za mnou přijde – a byvá to často – přinese mi několik článků a řekne: „Milane, to si musíš přečíst, to je strašně zajímavé.“ A tak čtu a čtu. Prof. Městecský má přes šedesát let. Loni úspěšně podal jako hlavní řešitel grant na vakcinaci proti HIV, ze kterého jsem placen i já. Dlouhodobě se věnuje mukozní imunitě a spolupracuje na všech dílčích tématech laboratoře. Z českých mluvčích pracovníků je zde dále dr. J. Novák (který měl přednášku na Ustavu biologie LF UP, takže ho znáte), manželský pár pracovníků z Vietnamu, oba Ph.D. (studovali v Praze) věnující se v současnosti studiu specifické cytotoxické imunity a prof. M. Tomaňa, který se společně s dr. Novákem zabývá biologickým významem glykozylace, speciálně glykozylace imunoglobulinu IgA1 u pacientů s IgA nefropatií. Jako přidružený výzkumný pracovník zde dlouhodobě působí poslední český mluvčí R. Kulhavá, osoba informovaná o chodu všech našich laboratoří. Ví přesně, kde co je, jak funguje a nefunguje, co je třeba opravit a co vyradit, ale většinu svého pracov-

ního času tráví v laboratořích při experimentech. Poslední vědecký pracovník zde je Z. Moldovianu, Ph.D., z Rumunska, která je tématicky přidružena k prof. Městeckému. V roli laboranta zde působí také jedna doktorka z Maďarska, která je zde zřejmě z ekonomických důvodů. Dále zde působí jako laborant jeden pětáctiletý vysokoškolák z Číny a dvě opravdové Američanky, obě středoškolačky. Jediná osoba, jejíž funkci jsem dosud zcela nepochopil, je postarší černoška, která dříve pracovala jako sanitární pracovníce, ale se zavedením „jednoupoužitého“ plastu posedává v rožku umývárny u počítače, občas dá do autoklávu nějaké sklo a zkumavky, ale jinak dokonale imituje černošskou babičku ze starých filmů. Její přítomnost je pro mne dokladem sociálního citění prof. Městeckého. Je to pěkné.

Délka pracovní doby – jestli zde tento pojem má smysl – je většinou individuální, nikdo nikoho nehlídá, i když v podstatě má každý přehled o každém. Laborantky a sekretářky však přicházejí pravidelně mezi sedmou a osmou a odcházejí okolo čtvrté až páté hodiny. Co zde ovšem málokdy vidím, je dlouhodobě vyseďávání u kávy či svačiny v denní místnosti. Zřejmě je to tím, že tu žádná není. Každý druhý týden však proběhne společná konzumace nějakého dortu nebo zmrzliny v délce zhruba třiceti až padesáti minut u kulatého stolu v malé společenské nebo konferenční místnosti. (Taková místnost je na každém patře.) Důvod se vždycky najde.

V Birminghamu 2. 6. 2003

(Otištěno se souhlasem autora.)

Poznámka

Úspěšnost

Po přečtení článku J. Outlého (ŽUP č. 2, str. 1) se vtría otázka, co je vlastně základem a příčinou vědecké úspěšnosti prof. J. Peřiny, oceněného tolika poctami v zahraničí a tuzemsku. Myslím si, že znám odpověď a že může mít význam pro mladé adepty věd.

a) Dlouhou dobu – 40 let – se prof. J. Peřina drží jednoho oboru, v jistém smyslu jednoho tématu. Neodblhá. To mu umožňuje jít do hloubky problému, k podstatě jevů.

b) Je autorem (spoluautorem) odborných monografií a bezmála 300 původních vědeckých prací časopiseckých, vydaných v naprosté většině v uznávaných, impaktovaných časopisech v zahraničí. Takový výkon je možný jen za cenu plného a vytrvalého soustředění na vědu a výzkum, v kooperaci se spolupracovníky a doktorandy laděnými na stejnou strunu.

c) Na výzkumných a rozvojových grantech získal se svým týmem pro obor optika na univerzitě cca 80 milionů korun. Takhle míra úspěšnosti v soutěžích o grant je podmíněna pozicí prof. Peřiny v oboru. Její úroveň a váha jsou dány kvalitou jeho odborných publikací a jejich citovaností ve světovém písemnictví. Je podporována jeho členstvem v národních a zahraničních odborných společnostech, v redakčních radách odborných časopisů a v různých grémiích, která mají co dělat s vědeckým výzkumem (vědecké rady, komise atp.). A zejména také jeho působením na pracovištích zahraničních univerzit (zvané přednášky).

Být studentem se zájmem o vědu, výzkum a bádání, zajímal bych se o to, jakou pozici má můj učitel či školitel v oboru, protože on mi usnadní cestu k náležitě vědecké úrovni jen tehdy, má-li ji sám. Je-li v oboru známým autorem, může mi jeho jméno a doporučující dopis umožnit odborné stáže v cizině a otevřít pracovní příležitosti v naší zemi i na zahraničních pracovištích. Zdrojem první informace o vědeckém zaměření, výsledcích a publikacích pedagogů může být internetová stránka pracoviště (katedry, laboratoře, ústavu, kliniky). Neinformovanost přivedla nejednoho studenta příliš pozdě k trpké otázce: proč jen jsem si nezvolil jiný doktorský program a jiného školitele?

M. Hejtmánek

Dokončení ze str. 5

Tyto plány máme načrtnuty zhruba ve dvou liniích. V rámci první linie se chceme pokusit rozpracovat ještě to, co bylo v naší publikaci nějakým způsobem pomínuto. V první řadě se chystáme realizovat samostatnou studii o ingerenci Státní bezpečnosti do prostředí vysokých škol. Bude to však asi složitější, než jsem předpokládal. Diskutoval jsem na toto téma s celou řadou lidí a mnozí z nich k tomu zaujali negativní postoj: že se vykopává něco, co by se vykopávat nemělo. Já ale nemám v úmyslu takovou studii jakýmkoli způsobem dehonestovat lidi, kteří v chapadlech StB uvízli; v tom mám velmi jasno: ať hoří kamenem... Jde mi především o to, co StB v prostředí vysokých škol vlastně zajímalo, na základě čeho a jakým způsobem získávala spolupracovníky. Dále bych rád dokončil zpracování „tridné politických prověrek“ z konce padesátých let, které jsme zatím jen naznačili; narozdíl od jiných vysokých škol tady máme velmi úplné materiály a stálo by za to, aby vznikla samostatná studie. A za třetí bych rád více rozpracoval počátky UP, kde podle mého názoru kolega K. Konečný příliš podleh tlzv. „olomoucké variantě“ vzniku UP.

Další rovinu bádání představuje – zatím velmi hypotetická – rovina společného výzkumu. Předpokládáme, že by se tato publikace mohla stát podnětem k vytvoření daleko širších kolektivů, které by se pokoušely jednotlivě důležité etapy vývoje vysokého školství zpracovávat v komparaci konkrétních vysokých škol. Je zcela evidentní, že jde o zatím jen velmi okrajově probádanou oblast, i když jde v podstatě o tzv. intelektuální dějiny, které jsou v západních zemích hojně pěstovány. Bohužel je také zřejmé, že stále existuje velmi málo lidí, kteří by se tímto tématem chtěli zabývat. Což je dno i tím, o čem jsem mluvil: nedostatkem sebereflexe uvnitř vysokých škol.

Připravila

V. Mazochová

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU //I/

druhu a ti mohli, tedy alespoň někdy, svobodně tvořit, zatímco jinde v Evropě byl skutečný duševní život zdušen buď válkou, nebo cenzurou. A děti byly do tohoto života vtázeny též.“

„A Hermann?“ vyhrkl Streit.

„No, hovořili jsme spolu přes dvě hodiny a Rosenbaum mi kladl mnoho různých otázek, především se ptal na mé prameny. A jak už jsem řekl, vyznal se tak dobře, že se vlastně jen...“

„Tušíl jste tedy, že on sám musel být v Terezíně?“

„Přímo jsem se ho na to zeptal a po krátkém váhání mi Rosenbaum pověděl svůj příběh. Víte, asi kvůli té výjimečné atmosféře našeho rozhovoru. Tenkrát za mnou přijel, protože mu záleželo na tom, aby nebylo zapomenuto na umělce, jako byli Petr Kien, Victor Ullmann, Hans Krása a mnozí další. Sám by to nedokázal. Nevím, zda kvůli bolestným vzpomínkám, nebo snad nevysvětlitelnému studu?!“

Robert zamyšleně srkal kávu, kterou mezitím sekretářka přinesla. „Nic z toho jsem nevěděl,“ promluvil po chvíli, „Hermann nikdy o svém dětství a mládí nevyprávěl. Říkal jen, že rodiče záhy ztratil a vyrůstal v Mnichově u tety z matčiny strany. Po tom, co jste mi řekl, předpokládám, že jeho rodiče přišli o život v Terezíně?“

„Ano, rodina Rosenbaumových unikla transportům do Osvětimi, bůhví proč. Tábor byl osvobozen Rudou armádou 10. května. Podmínky tam byly ale nepopsatelné, museli tábor ponechat v karanténě, protože tam řádil tyfus, kterému padli za oběť také Jakob Rosenbaum a jeho žena Mechtilid. Přátel Jakoba Rosenbauma se postarali o to, aby se Hermann dostal ke své tetě.“

„Chápu,“ přikývl Streit, jemuž byly nyní souvislosti jasné. Jakob Rosenbaum se sice mohl cítit povinován své židovské víře, ovšem především se považoval za Němce a dal svému synovi jméno *Hermann*. A Mechtilid byla, jak říkali nacisté, árijka. Byla katolička, a proto byl Hermann také pokřtěn. V katolickém kostele. „A pak jste zůstali s Hermannem v kontaktu?“ zeptal se Streit.

„Po ty roky jsme si dopisovali jen velice zřídka. Znovu jsme se setkali až u příležitosti jedné konference o německé pražské literatuře v Mnichově. Poté jsme si psali pravidelně. Pokaždé jsem ho zval. O tom, že pozváni na zimní semestr loňského roku opravdu přijme, se mi ani nesnilo. Ale Hermann si mnohé sliboval od našeho čerstvě založeného Pracoviště. Čtěl se také konečně zbavit svých běžných povinností, mít na práci klid. Já jsem se každopádně na Hermannova velice

(Pokračování příště.)

8

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Informace ze Studentské komory RVŠ

Studentská komora RVŠ se 26. 9. sešla ve Valticích na své první poprázdňinové schůzi. Jako hosté se jí zúčastnili doc. Münsterová a předseda RVŠ doc. Ježek.

SK RVŠ již od jara tohoto roku přemýšlela, jakým způsobem by měla oslavit blížící se mezinárodní den studentů – 17. listopad. Nakonec se nám nejvíce zalíbil nápad vytvořit ve spolupráci s MŠMT cenu, kterou by každý rok studenti ohodnotili osobnost, jež nejvíce přispěla k rozvoji akademické samosprávy, k účasti studentů v akademické samosprávě anebo k obhajobě práv studentů vysokých škol. O udělení bude rozhodovat skupina známých lidí z akademické oblasti. Tato skupina bude vybírat z kandidátů navržených členy SK RVŠ, akademickými senáty vysokých škol a jejich fakult a zástupci právnických osob podporujících studenty. Slavnostní předání ceny by mělo proběhnout v podvečer 17. listopadu na společenské akci v Praze,

které se zúčastní i zástupci vedení vysokých škol a MŠMT. Pokud byste věděli o osobnosti, která by si letošní cenu zasloužila, navrhněte ji spolu s odůvodněním vašemu fakultnímu senátu nebo mně.

Doc. Münsterová informovala o vývoji Boloňského procesu po berlínském summitu. K budoucnosti společného evropského prostoru pro vzdělávání, vědu a výzkum se bude mít možnost vyjádřit na říjnovém konventu v Palermu, který navazuje právě na berlínské setkání ministrů školství, i zástupce českých studentů. Velké uznání a pochvala zazněla z úst paní docentky na adresu studentů psychologie naší univerzity, kteří o prázdninách uspořádali letní školu, kde se zabývali kritérii hodnocení vysokoškolských učitelů. Důležitou informací je i oznámení o existenci nové elektronické databáze všech akcí pořádaných studenty, kterou zřídila Pracovní komise pro tvůrčí činnost studentů RVŠ. Tato databáze, do které

mohou informace zadávat přes internet sami studenti, se stane jediným zdrojem, podle kterého budou univerzity v této oblasti hodnoceny. Proto pokud pořádáte jakoukoli akci, která není přímo spojena s vaším studiem, přihlaste ji na adrese www.fit.vutbr.cz/tcs/, můžete tak své univerzitě.

Jako vždy se těším na jakékoli podněty a otázky, zastihnete mne na univerzitním e-mailu. Pokud byste měli při brouzdání internetem chvíli čas, podívejte se na www.skrvs.cz, všechny přístupy z univerzitních sítí se počítají, bohužel jsme v hitparádě přístupů na jednom z posledních míst, navíc se určitě dozvíte několik velmi zajímavých informací.

M. Kohajda, kohajda@pfnw.upol.cz

Jubilea

Blahopřejeme!

Při příležitosti životního jubilea obdrželi 23. 9. 2003 z rukou rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc., stříbrnou medaili Za zásluhy o rozvoj UP doc. I. Barteček, CSc., děkan FF UP (vlevo) a blahopřejný dopis prof. M. Togner, FF UP.

-red-, foto -tj-

Student UP dává o sobě vědět...

během letního semestru souhrnný plán rozvoje města Mount Desert. Tomáš navrhl model nejvhodnějšího rozvoje a priorit v rámci ochrany prostředí pro celý ostrov.

Taková spolupráce mezi školou, studenty a místní komunitou je charakteristickým znakem učebních osnov na College of the Atlantic. COA byla založena v roce 1969 na základě toho, že bylo třeba nově vzdělávací filozofie, která by vedla studenty k tomu, aby se pouštěli do světových sociálních a environmentálních úkolů. Tato nová vzdělávací filozofie se nazývá humánní ekologie. Zahnuje znalosti ze všech školních disciplín, praktické zkušenosti z oblasti zkoumání a konečně také zlepšování vztahů mezi lidmi a jejich přírodním, sociálním a technologickým prostředím.

Dokončení ze str. 1

V duchu tradice humanitních věd je COA průkopníkem interdisciplinárního přístupu k vysokoškolskému vzdělávání, který napomáhá studentům vidět až za tradiční hranice školních disciplín, spojit studium se zkušenostmi v daném oboru a také odpovědně přistupovat k občanským právům a povinnostem.

Dominic Muntanga, COA, Maine, USA, červenec 2003

Pozn. red.: T. Václavík studuje obor „Ochrana a tvorba životního prostředí“ na Přírodovědecké fakultě UP. Jako student 4. ročníku se v uplynulém akademickém roce 2003/2004 v rámci Merrillova programu zúčastnil jednoletého studijního pobytu na College of the Atlantic ve státě Maine v USA.

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU //I/

pravděpodobně ti Češi, kteří si to mohli a chtěli dovolit, věděli, že tam vše smí, ale nic nemusi. Samozřejmě by bylo řídicí milejší, pomyslel si Robert, neboť znal tenhle typ lidí až příliš dobře, kdyby ho mohl zavést do klubu Kleopatry. To by pak zkasíroval jistě nemalou přemii za „dovoz“, o něm, o Robertovi, by prohlásil, jaký je to „čurák“ a ještě by se podíval na dozajista přitažlivé tělesné půvaby tamních prostitutek.

Na semaforu se rozzářila zelená a po třech krátkých, ale o to prudších a nesmyslnějších rychlostních cyklech, stopce, jždě rovně, pak vpravo a vlevo, dorazil vůz do úzké uličky a zastavil před malými dřevěnými vraty asi sto metrů dlouhé, dvoupodlažní, mnohokrát přestavované původně barokní budovy. Taxametr ukazoval číslíci 57. Robert, který měl velice nejasnou představu o kurzu mezi markou a korunou a v Německu se nedostal k tomu, aby si peníze vyměnil, vytáhl z peněženky dvacetimarkovku. Porovnal si vzdálenost od nádraží k univerzitě ve Freiburgu s trasou, kterou zde urazili, a dospěl k názoru, že tato suma je více než přiměřená na to, aby řidiče odškodnila za jeho námahu. Řidič, jenž původně plánoval, že se po nezdařené trestně jždě po kočících hlavách zákazníkovi pomstí alespoň předlohou hledáním drobných ve své hluboké portmonce, se bleskurychle přeorientoval, vzal si oněch dvacet marek a na taxametr vrhl odmítavý pohled. Vyskočil z vozu a vyndal Roberta zavazadla z kufru, odhodlán, s bezmeznou trpělivostí, odpovídat na výzvy k vrácení drobných pouze česky, ačkoliv uměl obzobně německy i anglicky. Aha. Očividně zaplatil příliš mnoho, ale to bylo teď Streitovi jedno, chtěl mluvit s Berkou. Jinak by si musel, kvůli dolarové mentalitě a tak, vyzvednout koruny z automatu. Vzal si tašku a vešel do dřevěného portálu. Než vstoupil, ohlédl se naposledy za taxikem; odjížděl ještě rychleji, než přijel.

3.

Vrátný, na němž bylo vidět, že je o Streitově návštěvě již informován, ho zavedl přímo do pracovny profesora Berky, která se nacházela hned vedle schodiště ve druhém poschodí. Streit si všiml, že v budově nebyly žádné šipky k jednotlivým katedrám. Tady se člověk musí teda umět vyznat, pomyslel si Streit, než zaklepal na profesorovy dveře, které bezprostředně nato otevřel malý obtouštělý muž po šedesátce.

„Profesor Streit, nemylim-li se?“ zeptal se Berka a aniž by si počkal na odpověď, podal Streitovi ruku. „Já jsem Alois Berka, vedoucí katedry germanistiky, ale pojďte dál a posadte se!“ Streit si odložil a posadil se do jedné ze židlí, které obklopovaly malý stolek.

6

„Profesor Rosenbaum o vás často mluvil, pane Streite, dost na vás sázel. Chci vám říci, jak moc mě Hermannova smrt mrzí, o okolnostech ani nemluvě. Měl byste vědět, že jsem Hermannu znal již léta, byli jsme přátelé.“

„Děkuji,“ řekl Streit zvláště dojatý pozdním Rosenbaumovým uznáním, které mu Berka nyní zprostředkoval. „Odkud jste se s Hermannem znali?“

„No víte, pane kolego, to je dlouhá a smutná historie. Hermann o tom, tuším, kromě Ulriky s nikým nemluvil. Ale myslím, že teď, bereme-li v potaz okolnosti... Zkrátka, Hermann byl jako dítě v Terezíně.“

„Byl jako dítě v Terezíně,“ opakoval Robert pln údivu.

„Ano. Víte, jako mladý germanista jsem se zabýval literaturou z Terezína a uveřejnil jsem o tom dva články. To se dozvěděl Rosenbaum. Přijel mě navštívit, to bylo v dubnu 1971. Jak se to zdá jednoduché! Ve skutečnosti musel nasadit všechn um k tomu, aby se do Olomouce dostal. Jako germanista jsem byl totiž krátce po Pražském jaru zakázán. A Hermann mě chtěl zkrátka vidět. Co to tenkrát znamenalo, to si dneska člověk už ani nedovede představit! Hermann se svým opovržením vůči komunistickým pohlavářům nijak netajil. To byla jasná provokace, ale nakonec to nahově vzdal. Domnívám se, že asi jen proto, že byl Rosenbaum něco jako obět fašismu. Ale rekněte sám, pane kolego, jsem to ale špatný hostitel,“ přerušil Berka najednou své vyprávění. „Máte za sebou dlouhou cestu a já vám ani nenabídnou kávu. Dáte si kávu, že?“

„Ano, rád,“ přikývl Streit, jenž měl na kávu opravdu chuť.

„Pak mne na chvíli omluňte.“ Berka odešel z místnosti, aby u sekretářky objednal kávu. Rosenbaum byl tedy v Terezíně, Streit tomu stále nemohl uvěřit. Ptal se sám sebe, proč se mu o tom Hermann nikdy nezminil.

„Tak,“ vydechl Berka, když vstoupil do místnosti, „za pár minut to bude.“

„Děkuji vám, ale vyprávějte prosím dál, pane profesore.“

„No, ať už to bylo, jak chce, Rosenbaum ke mně přijel. Tedy do městské knihovny, kde jsem zarazoval povolené knihy do regálů. Ačkoliv mi jeho návštěva tenkrát přinesla jen potíže, byl jsem přirozeně velice poctěn. Hermann byl tenkrát již profesorem ve Freiburgu a já jsem znal dokonce i některé jeho publikace. A že byl Rosenbaum skvělý vědec, to vám, pane kolego, asi nemusím vykládat!“

„To máte pravdu.“

„A v otázkách terezínské kultury byl vyjimečně zběhlý. Víte, pane kolego, sice to dnes zní jako paradox, ale tenkrát byl Terezín v jistém smyslu jedním z mála svobodných míst v Evropě. Nacisté ho koncipovali jako ukázkové ghetto a soustředili tam mnoho prominentních Židů, skladatelů, herců, malířů, zkrátka umělců všeho

7

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

5. ŘÍJNA

Endymio – barokní operní jednoaktovka, Atrium UC UP, 20 hod.

7. ŘÍJNA

Astrologický tenis hvězd aneb hra o spokojený život. Seminář s *astrolozkou J. Indrychovou*. UC UP, Lectorium, 17.30 hod (vstupné 60 Kč).

Distributivní svazy s involucemi – Prof. I. Chajda, DrSc., (PřF UP). Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin, 13 hod., posluchárna č. 301 v Olomouci-Hejčíně, Tomkova 40. Pořádá Katedra algebry a geometrie PřF UP.

Olomoucký oftalmologický seminář. Pořádá Oční klinika LF UP. Místo: Oční klinika LF UP.

Tisková konference k zahájení akademického roku 2003/2004. Zasedací síň Rektorátu UP, Křížkovského 8, 10 hod.

8. ŘÍJNA

Aktivizační metody se zaměřením stochastiku – Prof. A. Plocki (Instytut Matematyki, Akademia Pedagogiczna Krakow). Didaktický seminář. Katedra matematiky PdF UP, Žižkovo nám. 5, 14 hod.

Římské divadlo za časů Nerona a Seneka (o proměně římského divadla v 1. století n. l.) – Prof. E. Stehlíková. Přednáška. Filmový sál UC UP, 17 hod. Pořádá Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP.

Zahájení studijního roku 2003/2004 a imatrikulace. Univerzita třetího věku. Pořádá UP. Místo: FF UP.

Přepadení (1939), slavný western režiséra **S. J. Forda**. Filmový klub Pastiche filmz. Filmový sál UC UP, 20 hod.

Prof. S. Polanc: Diazencarboxamides and Similar Compounds: Various Aspects of Their Applications. Přednáška. PřF UP, tř. Svobody 8 (přizemí vlevo), učebna 31, 14 hod.

I. Kellarová + R. Rat + hosté. Nový etno-jazzový projekt špičkové muzikantky a zpěvačky s vokální skupinou Romano Rat a hosty. U-klub, 20 hod. Více informací na www.kellarova.cz.

8.–12. ŘÍJNA

Poezie bez hranic – III. Mezinárodní básnický festival. Divadlo hudby Olomouc. Podrobný program jednotlivých večerů na www.ipetrov.cz.

9. ŘÍJNA

Integrovaná výuka matematiky v primární škole – Prof. H. Siwek (Instytut Matematyki, Akademia Pedagogiczna Krakow). Didaktický seminář. Katedra matematiky PdF UP, Žižkovo nám. 5, 14 hod.

10. ŘÍJNA

Trendy ve vyučování matematice na ZŠ – matematické kolokvium 2003. Pořádá Katedra matematiky PdF UP ve spolupráci s Pedagogickým centrem v Olomouci. Pedagogické centrum, ul. Wellnerova, 10 hod.

ANTI-LOPA. Účinkují V. J. Kvapil – violoncello, Ostrnatej Drát – nové CD „T.E.P.“, Smadný Mnich, R-Gf. U-klub, 19 hod.

-red-

DARUJTE KREV PRO ŽIVOT JINÝCH

Za svůj život dostane v průměru každý občan pětkrát krevní transfúzi a čtrnáctkrát lék z krve vyrobený. Krev nelze uměle vyrobit. Je darem, který dává člověku člověku vědomí si své morální povinnosti. I život Váš nebo Vašich nejbližších může být ohrožen – i Vás může zachránit včasná transfúze. Žít a – možná pozítíř – dostanete krev od neznámých dárců – darujte proto svou krev těm, kteří ji potřebují již dnes! Jen na Vašem pochopení záleží, aby vždy byla dostatečná zásoba všech krevních skupin, aby nechyběla ani jediná.

Několik důležitých informací pro dárcе krve: Věková hranice pro dárcе krve je 18–60 let. Pravidelné dárčovství příznivě působí na krevtvorbu a prokrvení vnitřních orgánů, snižuje riziko infarktu. Před každým odběrem je dárcе odborně vyšetřen. Po odběru dostane občerstvení. Za den odběru náleží dárci placené volno. Darovat krev mohou ženy čtyřikrát, muži pětkrát za rok.

Krev nesmí obsahovat tuk. Proto večer a ráno před odběrem nejzte potraviny obsahující tuk. Nehladovte – můžete jíst chléb, beztukové pečivo, ovoce. Pijte dostatek nealkoholických nápojů. Večer a ráno před odběrem nepijte alkohol.

Krev mohou darovat jen zdraví lidé, zvláště nelze použít krev těch, kteří prodělali žloutenku, TBC, pohlavní nemoci, jsou HIV pozitivní, trpí těžší alergií apod. V době odběru nesmí být dárcе nemocen, nesmí užívat léky.

Přijďte se blíže informovat, přijďte se přihlásit k odběru do Fakultního transfúzního oddělení – I. P. Pavlova 6 (v areálu Fakultní nemocnice Olomouc), telefon 585 852 235–6, www.fnol.cz/utvary/TO, denně dopoledne (6.30–12 hod.), v úterý i odpoledne (14–17 hod.)

Dr. M. Jukl, OS ČČK, Olomouc, Katedra algebry a geometrie PFF UP, e-mail: jukl@upol.cz